

IN DIT NUMMER

64. Voorwoord	Marc Loy
65. Activiteiten, jaarboek, lidgeld	Redactie
68. The Ostend Manifesto	Marcel Leeuwerck
71. De Oostendse Haringhal	Jeannine Laplasse
72. De mijnen	Piet Daman
74. Armoë troef: garnalen ...	Annie Storme
75. Een BV over Oostende (in de woestijn?)	Redactie
77. De politiek-religieuze context rond Het Beleg van Oostende (6)	Eddy Masschalk
83. Dukdalf?	Redactie
84. +- 130 jaar oude zijgevelreclame ontdekt!	Dirk Beirens

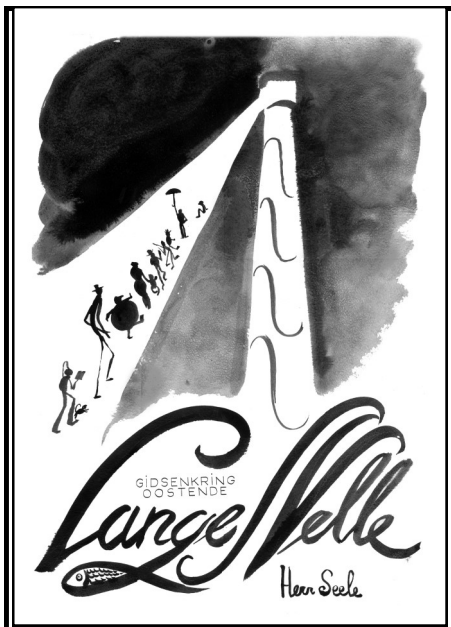
**BEZOEK OOK ONZE WEBSITE
WWW.GIDSENKRINGOOSTENDE.BE**

STEUNENDE LEDEN

Perdaens André
Wouters Julius
Waldmann Marc
Vigne André

Verlinden L.
Wolf Ingrid
Degelin-Selis

Driemaandelijks blad van de Oostendse
GIDSENKRING LANGE NELLE vzw.
23ste jaargang
Nummer 4 oktober-november-december 2011

Colofon

Eindredactie en correspondentie
Dirk Beirens
dirkbeirens@telenet.be

Verantwoordelijke uitgever:
Etienne Pitteljon
Leopoldlaan 179
8430 Middelkerke

De medewerkers aan dit blad zijn zelf
verantwoordelijk voor de door hen
getekende bijdragen.

Overname mag mits bronvermelding.

Vormgeving: Dirk Beirens
Voorzitter: Marc Loy

Dispatching:
Tel/Fax; 059 / 807.381
e-mail: lange_nel@hotmail.com

Rekeningnummer: Gidsenkring
Lange Nelle vzw
BE91 3800 0491 8476

Lid wordt u voor 15€ per jaar.
Buitenland: 20€
Gezinskaart: 25€
Steunend lid: vanaf 25€

Website: www.gidsenkringoostende.be

Gidsenlokaal: Spaans Huisje
Christinastraat, 67 Oostende

Gedaantewissel

Het laatste nummer van ons driemaandelijks tijdschrift verschijnt traditiegetrouw tussen Allerheiligen en nieuwjaar. In een seizoen dus waar de dagen boven de mistbanken uit amechtig naar licht happen en wijzelf asiël zoeken in de eigen cocoon. Een tijd ook van reflectie in de eigen gidsenkring: nu bijna een jaar geleden verloren we even plots als onverwacht onze joviale en gewaardeerde collega en voorzitter Bob Slambrouck. En in het voorbije decennium namen we ook afscheid van Henri Vandembriele, Herman Chaffart, Jacques Herregat, Jean Pottiez en Anne-Marie Pollet.

En ondertussen meldt 2012 zich al weer aan. Het bos aan hijskranen boven de stadsdaken brengt de nimmer afnemende bouwwoede in kaart. En het aantal omleggingen verraadt recht evenredig het aantal herbestratingswerken.

In dat nakende verkiezingsjaar reppen zich ook heel wat andere openbare werken richting oplevering. En dat laatste liefst vóór dat de stemhokjes worden opgetimmerd, hoopt het vroede stadsbestuur. Halen de renovatie van Eysselincks postgebouw, de uitbreiding en verfraaiing van het Zeeheldenplein met o.a. 'Rock Strangers' een werk van Arne Quinze, de zeedijkvernieuwing en de toegangsvriendelijke nieuwe haven-dammen deze electorale deadline? Nieuwe projecten op de Oosteroever en de aanpak van het NMBS-treinstation inclusief ruime omgeving ontsnappen aan deze verkiezingskoorts.

Deze actuele, stedelijke gedaantewissel stoffeert voor de attente gids nog eens extra zijn/haar verhaal van de Stad aan Zee. En dat kan onze geleide wandelingen alleen maar interessanter maken voor zowel groep en gids.

Marc Loy
Voorzitter

ACTIVITEITENKALENDER

Bevestig steeds uw deelname bij Patricia Veris op 059 80 62 39 of via email patricia.veris@skynet.be

VOORJAARSACTIVITEITEN 2012

NIEUW & VRIJBLIJVEND:

leden die hun e-mailadres (eventueel telefoon/gsm) aan het secretariaat (Patricia Veris op 059 80 62 39 of via mail: patricia.veris@skynet.be) opgeven worden ervan verwittigd als een activiteit niet doorgaat. Wie zijn e-mailadres doormailt, kan herinnerd worden aan een activiteit.

Vrijdag 20 januari om 20.00 uur: NIEUWJAARSDRINK **VOOR ALLE LEDEN!**

Afspraak: Spaans huisje, Christinastraat 67, Oostende
Inschrijving verplicht bij Patricia Veris op 059 80 62 39 of via mail: patricia.veris@skynet.be;
exclusief en gratis voor leden!

Zaterdag 28 januari om 10.00 uur : **Natuurhistorische Spuikomwandeling**

Het verhaal gaat niet alleen over

waterspuien en oesterkweek. Op en rond deze fascinerende waterkom, waar diverse vogels een overwinterplaats hebben gevonden, is er ook over de omgeving en haar bewoners heel wat te vertellen.

Een luswandeling van ongeveer 3 km in anderhalf uur onder leiding van

gids

Jeannine Laplasse. Na de wandeling biedt de Gidsenkring u een winterverjagende "hartverwarmer" aan!

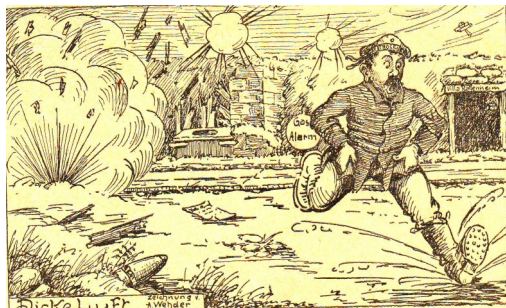
Afspraak: parking IBIS-school, Elisabethlaan, Bredene Sas-Slijkens
Inschrijving verplicht bij Patricia Veris op 059 80 62 39 of via mail: patricia.veris@skynet.be; leden: gratis & niet-leden: € 2,5

Donderdag 01 maart om 19.30 uur : geïllustreerde voordracht
“Het leven zoals het is : militairen aan zee”

Bart Slabbinck (Natuurpunt), Alain Van Geeteruyen en Davidsfondsafdeling Vuurtoren hebben een unieke selectie gemaakt van - veelal nooit eerder gepubliceerd - historisch beeldmateriaal dat het verhaal brengt van de militaire sites op de Oosteroever. Bijzondere aandacht gaat naar de site Halve Maan wiens genese gedurende de voordracht minutieus bestudeerd zal worden.

Afspraak: Spaans huisje, Christinastraat 67,
Oostende, maximum 25 deelnemers

Inschrijving verplicht bij Patricia Veris op
059 80 62 39 of via mail:
patricia.veris@skynet.be;
leden: gratis & niet-leden: € 2,5

Zaterdag 17 maart om 14 uur : Raversijdewandeling

Leopold II was niet alleen belangrijk voor de uitbouw van Oostende, hij heeft ook een cruciale rol gespeeld in het ontstaan van de nieuwe badplaats Raversijde. De interesse voor en de aankoop van Leopold II van het koninklijk domein in Raversijde in 1902, zorgde ervoor dat er versneld een verkaveling tot stand kwam met het unieke driestratenpatroon Zeelaan-Middenlaan-Westlaan... Een nieuwe badplaats was geboren !

We wandelen door de verschillende straten van de wijk; en vertellen u het volledige verhaal van het ontstaan van de badplaats. We tonen u de laatste stille getuigen van belle époquevilla's; de vele restanten uit het interbellum en de verdere naoorlogse uitbouw van de badplaats.

Niet alleen de geschiedenis maar ook de "petite histoire" van de badplaats komt tijdens de wandeling voldoende aan bod...

Afspraak: hoek Transvaalstraat - Westlaan; maximum 25 deelnemers;
begeleiding door gids Johnny Monteyne.

Inschrijving verplicht bij Patricia Veris op 059 80 62 39 of via mail:
patricia.veris@skynet.be; leden: gratis & niet-leden: € 2,5

LIDMAATSCHAP 2012

Het lidmaatschap 2012 gaat in op 1 januari 2012 en houdt in: ons driemaandelijks gidsenblad met activiteitenkalender, wetenswaardigheden, luchtige en wetenschappelijke bijdragen en deelname (aan verminderde prijs) aan **onze** voordrachten, bezoeken, wandelingen en uitstappen.

Als exclusieve extra krijgt u het waardevolle jaarboek 2012.

Het lidmaatschap voor 2012 bedraagt:

- gewoon lid: 15 euro (buitenland 20 euro);
- gezinskaart: 20 euro;
- steunend lid: vanaf 25 euro.

De bijdrage kan worden overgeschreven met het ingesloten formulier op bankrekening 380-0049184-76 van Gidsenkring Lange Nelle Oostende vzw, Christinastraat 67, 8400 Oostende.

**Om administratieve redenen ontvangt de kring uw lidgeld liefst
vóór 31 december 2010**

Als het leveringsadres verschilt van het adres van de opdrachtgever, wil dit adres vermelden in de mededeling. Leden met gezinskaart en steunende leden kunnen telkens met 2 personen aan de verscheidene activiteiten deelnemen.

Het bestuur dankt u alvast voor uw trouw, belangstelling en steun.

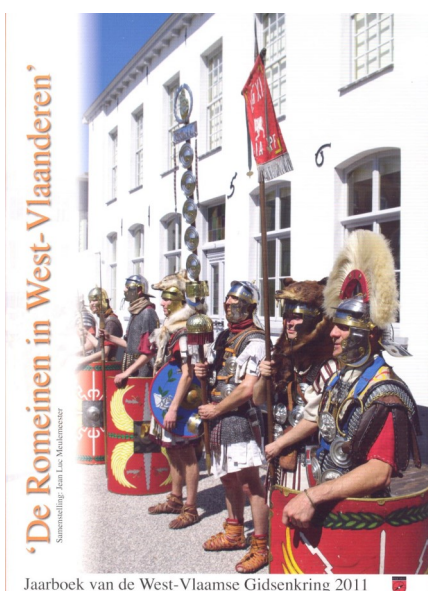
JAARBOEK 2011 WEST-VLAAMSE GIDSENKRINGEN

heet: *“De Romeinen in West-Vlaanderen”*

Leden kunnen op vertoon van hun lidmaatschapskaart 2011, dit jaarboek ophalen bij Azuriet Reizen – Kastanjelaan 3 in Oostende.

Het boek kan ook, mits voorafbetaling van 3,5 euro, op rekeningnummer 380-0049184-76 t.n.v. Gidsenkring Lange Nelle vzw, met vermelding “Jaarboek 2011” opgestuurd worden.

Extra exemplaren voor leden, prijs 10 euro (exclusief verzending) kunnen besteld worden bij Etienne Pitteljon (etienne.pitteljon@telenet.be).

“The Ostend Manifesto”

Marcel Leeuwerck

We geraken het stilaan gewoon. Overal ter wereld waar een – echt of vermeend – onrecht heerst, treden Amerikaanse troepen in actie. Obama stuurde onlangs soldaten naar het oerwoud in Afrika, Kennedy trad tegen Fidel Castro op in Cuba (zonder succes) en zo bestaan er nog vele voorbeelden met als laatste: Viëtnam, Irak en Afghanistan. Die gewelddadige bemoeizucht van de Verenigde Staten dateert evenwel niet van gisteren. Reeds bij de stichting van de natie ontstond zo'n eigenzinnige en pretentieuze geesteshouding op het einde van de 18de eeuw. Toen verlostten de eerste dertien staten zich van het knellende Britse koloniaal bestuur en verhieven meten zichzelf tot kampioenen van het antikolonialisme. Dat ondervond België nog in 1960 bij de onafhankelijkheid van Kongo.

De eerste staten aan de oostkust hadden zich gekristalliseerd rond kernen van groepjes inwijkelingen met ieder een eigen religieuze grondslag en daar hielden ze nogal fanatiek aan vast. Zij voelden zich geroepen om “Gods own country” uit te bouwen en ze waren zo doordrongen van een “Manifest Destiny”, een zending om te heersen over de Nieuwe Wereld en haar minderwaardige volkeren, zowel zwarten als indianen. De “negers” gebruikten zij als slaven; de “roodhuiden” roeiden ze genadeloos uit.

Onder hun vijfde president James Monroe – neen, niet de wulpse Marilyn – kreeg die ambitie haar neerslag in de beruchte Monroe-leer, samengevat als “Amerika aan de Amerikanen”. Dat streven betrof heel het continent en richtte zich in het bijzonder tegen Spanje dat toen nog heel Midden- en Zuid-Amerika domineerde. Voorlopig verliep de uitbreiding van het grondgebied heel vreedzaam. Zo kocht het jonge land bij monde van James Buchanan in 1803 van Napoleon Louisiana, de brede strook tussen New Orleans aan de Golf van Mexico tot Detroit aan de Grote Meren bij Ca-

nada. Aldus verdubbelde in één klap het territorium van de Unie.

Daarna kocht Uncle Sam ook Florida van Spanje en zo verliepen de politieke betrekkingen met deze verfoeide kolonisator voorlopig vriendschappelijk. De Amerikanen wensten trouwens eerst en vooral hun “Frontier” te verleggen tot aan de Stille Oceaan. Daar zorgden talrijke ondernemende settlers voor. Die kregen een claim of concessie en trokken moedig westwaarts in een prairie-schoener vol huisraad, landbouwmateriaal en vooral met een drietal slaven als menselijke krachtbronnen. In hun pioniersjaren zwoegden baas en slaven samen even hard. Beren, wolven en indianen schoten zij af als ongedierte. De koekenpan vol wildbraad werd in vier gelijke parten verdeeld. Maar eenmaal goed geïnstalleerd bouwde de eigenaar een comfortabel huis voor zichzelf en de bruid die hij als bachelor was gaan halen. De slaven bleven evenwel hokken in de primitieve blokhut. Samen met deze energieke expansie steeg de vraag naar slaven en ook hun prijs op de slavenmarkten in de Caraïben. De aanvoer van nieuw mensenmateriaal uit Afrika stakte echter, want met de frisse ideeën van de Verlichting veroordeelde Europa de slavenhandel als onmenselijk, daarin snel gevolgd door de politieke klasse uit de Noordelijke Staten van New England. De conservatieve plantagehouders uit het Zuiden moesten nu uitkijken naar andere wingebieden voor menselijk vee. Zij vonden die op Cuba, waar veel gedrilde slaven in de aanbidding stonden. Die bleken vlotter in te zetten dan “verse” zwarten uit Afrika, die eerst met veel zweepslagen moesten leren arbeiden. Cuba was evenwel een Spaanse kolonie en dat moederland zou wellicht ook weldra de slavernij afschaffen. De Amerikaanse gevolmachtigde stelde daarom aan de Spaanse regering voor om Cuba aan de VS te verkopen. Madrid weigerde want Cuba's suiker en tabak bracht nog te veel op en

was evenwel een Spaanse kolonie en dat moederland zou wellicht ook weldra de slavernij afschaffen. De Amerikaanse gevolmachtigde stelde daarom aan de Spaanse regering voor om Cuba aan de VS te verkopen. Madrid weigerde want Cuba's suiker en tabak bracht nog te veel op en ook de Cubanen wantrouwen het protestantse Amerika. Onderhandelingen mislukten dus en Washington besloot nu agressief op te treden. Als het niet goedschiks kon, dan maar kwaadschiks. De partij van de slavernij-aanhangers uit het Zuiden durfde er wel een oorlog voor wagen om Cuba als zoveelste staat bij de Unie in te lijven. Die ambitie paste trouwens volmaakt in de heersende overtuiging van "Manifest Destiny". Alleen moest dat streven eens krachtig geformuleerd worden tegenover de machtige Europese vorstenhuizen. Zo'n proclamatie zou trouwens best in het hart zelf van het Oude Continent aanslaan. President Pierce gaf daartoe aan drie topdiplomaten opdracht. Alle drie behoorden ze tot de Democratische Partij, meer bepaald de "Practical Democrats" die de slavernij voor de welvaart onmisbaar achtten. De reeds vermelde James Buchanan die Louisiana en Florida door aankoop had gewonnen, bekleedde ondertussen de post van gevolmachtigd minister in Londen en leidde het gezelschap. De twee anderen waren ook gevolmachtigde ministers: John Y Mason in Frankrijk bij Napoleon III en Pierre Soulé in Spanje. Om vanuit Washington politiek gezag toe te voegen stuurde president Pierce zijn staatssecretaris, the honorable William L. Marcy. Dit viertal zocht voor het rendez-vous naar een neutraal gelegen stad met internationale uitstraling en Oostende bleek daartoe een geschikte plaats. Zij ontmoetten er elkaar op 9 oktober 1854 en stelden bij ons hun nu vergeten, maar in die tijd beruchte "The Ostend Manifesto" op. In 1854 sliep Oostende nog binnen zijn "stinkende" wallen maar stond als badplaats al hoog op de lijst van mondaine "places to be".

Onze vier Amerikaanse spitsbroeders redigeerden een hoogdravende tekst in gezwollen stijl en in onberispelijk Oxford English. Wij pogen de inhoud weer te geven in enge letterlijke vertaling.

"Het Oostends manifest"

"De Unie kan nooit rust genieten zolang Cuba niet besloten is binnen haar grenzen. Zijn onmiddellijke aanhechting door onze regering is van het allerhoogste belang. Er bestaan overwegingen die uitstel van aanhechting van het eiland als uitzonderlijk gevaarlijk voorstellen voor de VS. Het is daarbij niet onwaarschijnlijk dat Cuba ont-rukt zou kunnen worden aan Spanje door een succesvolle revolutie. We zullen gerechtigd zijn het aan Spanje te ontrukken als we de macht bezitten."

Vier handtekeningen bekrachtigden deze tekst.

Excuses voor de stijve Nederlandse vertaling, maar ik probeer de hoogdravende en eisende toon weer te geven. Immers "traduttore, traditore", elke vertaling vervalst de geest.

We weten niet op welke locatie in Oostende deze tekst op papier verscheen. Misschien vermeldt de pers uit 1854 er iets over. (zie eindopmerking)

Overal sloeg dit "Oostends" manifest in als een bom. De Europese machte veroordeelden prompt de Amerikaanse aanmatiging. Wel juichten de slavenhouders uit de Zuidelijke "Dixielands", maar de verontwaardiging rees in de Noordelijke Staten ten top. Staatssecretaris Marcy repte zich om zijn onbezonnen tekst te verwerpen. Het kwaad was echter geschied en de VS verloren sindsdien definitief hun onschuld.

Over alle continenten klinkt nu geregeld het nijldige "Yankee, go home!" tot leedvermaak van velen die de Amerikaanse welvaart benijden.

Het spreekt vanzelf dat de kritische pers de hatelijke tekst dankbaar aangreep om spotternij te spuwen. Een cartoon uit 1856 lacht ongenadig met de opgeblazen hooghartigheid van "The Ostend Manifesto" die rechts op de muur staat geprikt. De tekening toont vier straatrovers die James Buchanan brutaal bedreigen. Hun "wolkjespraat" drukt het platste Amerikaanse "slang" uit, het onvertaalbare Bargoens dat we in gangsterfilms horen. De spitsvondige cartoonist weeft evenwel in de brabbeltaaltjes de meest agressieve termen uit het manifest. James Buchanan (2de van rechts) kan alleen in beschaafde taal om hulp roepen, maar moet zijn geld, papieren, jas en hoed laten afpakken. In vertaling zou de "pointe" jammer genoeg grotendeels verloren gaan, maar iedereen snapt de verontwaardiging die de goedmeurende Amerikaanse burgers vervulde. Voor het ontwakende Oostende bracht al de ontketende hetze geen voordeel, meer zelfs, in Amerika kreeg hun onpopulaire "Manifest Destiny" een nieuwe naam: "The Ostend Doctrine".

Na honderd vijftig jaar is die term wel in onbruik geraakt, maar misschien landt hier ooit een erudiete Amerikaan die zijn geschiedenis kent en naar deze vergeten be-

grippen informeert. Het is goed dat wij, gidsen van Lange Nelle, er iets over kunnen vertellen.

James Buchanan verloor evenwel in zijn vaderland zijn gezag niet na deze herrie, want in 1857 verkozen de Amerikanen hem zelfs tot hun 15de president. Gedurende zijn vierjarige ambtstermijn hield hij de slavernij trouw in stand. De invloed van de Abolitionisten steeg en de oppositie kreeg weldra toch de bovenhand en zijn beroemde tegenstrever Abraham Lincoln won daarop de zetel van president. De lezer kent de gevolgen: afscheiding van de Dixielands en een ellendige burgeroorlog die de verfijnde maar decadente cultuur van de Zuidelijke plantagehouders verdrong.

Alleen de "barbecue" overleefde en bracht het tot universeel cultuurfenomeen. Ook James Buchanan moest zich uit het openbare leven terugtrekken en verwaaide samen met zijn hoogmoedig "The Ostend Manifesto" als "Gone with the wind".

Nvdr: over dit onderwerp verschenen ook twee artikels in De Plate. Een bijdrage van E. Smissaert met vooral bibliografische verwijzingen (DP 1979, blz. 174) en één met duiding door prof. Luc François (DP 1990, blz. 39-40), waarin vermeld dat de manifestopstellers na 3 dagen Oostende, doorreisden naar Aken om meer privacy te hebben tijdens het formuleren van de tekst. De auteur van de bijdrage werd hiervan in extremis op de hoogte gebracht en gaat akkoord met deze vermelding.

De Oostendse Haringhal

Jeannine Laplasse

Tijdens een wandeling op de Oosteroever kom je ter hoogte van de Vismijnhal een kogelvormig gebouw met koperen koepeldak tegen. Dit gebouwtje wordt door de Oostendenaars het “Sprotkot” genoemd. Rond 1970 werden daar in de wintermaanden een tijdje sprot en haringen geveild. Maar de tijd gaat vooruit en nu vindt daar in driemaal per week de algemene visveiling met computersysteem plaats. In de buurt merk je ook een lang vervallen gebouw, wat ooit de Haringhal was. Met de Europese invoering van de visquota’ om overbevissing tegen te gaan, is de belangstelling voor haring bij onze vissers afgenomen. De Belgische haringquota worden met de Nederlandse vissers geruild voor extra tongquota, omdat er bij ons meer vraag is naar die vissoort en er een betere prijs voor te krijgen is. Zo geraakte deze Haringhal in de jaren tachtig in onbruik.

Van Haringhal tot containerpark

In 2007 is het milieuproefproject “Fishing for litter” voor alle vissersvaartuigen van de landen rond de Noordzee van start gegaan. In België leidt de Stichting voor Duurzame Visserijontwikkeling (SDVO) alles in goede banen.

Het is de bedoeling dat de vissers het zwerfvuil dat zij in hun netten mee opvissen, ongesorteerd in hun thuishaven binnenbrengen in een ‘big bag’ die zij ter beschikking krijgen. Aan de kade wordt de reuzenzak met het ingezamelde afval afgevoerd naar een verzamelpunt; in Oostende is dit de Haringhal. Daar wordt het “vuil” geanalyseerd en op een correcte manier vernietigd in de verbrandingsoven. Hiermee hoopt men de vervuiling op zee tegen te gaan.

In het verleden wisten de vissers aan boord niet goed waar ze met welk afval terecht konden, wat leidde tot sluikestorten.

Aan de organisator SDVO betalen de vissers een jaarlijkse bijdrage van 1000 €. Als hun afval gerecycleerd kan worden, krijgen ze een soort korting.

Zo hopen onze vissers ook een beter imago te krijgen. Al dit afval brengt immers schade toe aan de flora en fauna van de Noordzee en bedreigt het ecologisch evenwicht en onze voedselketen.

Aan dit project wordt door 90 % van onze readers meegewerkt. In 2012 zal dit initiatief een jaar verlengd worden.

De MIJNEN , van 't Hazegras tot Raversijde

Piet Daman

Verleden maand (nvdr 22.10.11) leidde collega Raf de Lange Nelle-leden rond op het Hazegras en hij beklemtoonde de evolutie van deze wijk, onder meer (binnenkort?) rond “de Kazerne”. Het uitzicht van deze Marinevestiging veranderde ook al heel wat einde jaren '50 en was vroeger mee beeldbepalend voor de inkom van de stad vanuit het oosten. De Zeevaartschool, de “Skyline”, de Demeysluis, de “Tettenbrug” en het imposante gebouw in gele steen zijn bakens op een gezegend parcours voor een gegidste busrit!

“De Grote Klok” ging ook eens kijken wat achter die kazernegevel schuilging. Het artikel over “Eguermin” verscheen in december 2010 onder de rubriek “Ontdekking”. De schrijver moet wellicht erg jong zijn om dit nu maar te ontdekken en is misschien enkel Oostende binnen/buiten gereden langs de (triestige) verbinding Bolle--Kennedy -rondpunt. Niet alle informatie die hij/zij neerschreef (meekreeg?) over de Mijnenbestrijdingsschool (Ecole de Guerre des Mines) is juist of volledig.

“Al sinds 1975 geeft Eguermin opleidingen” staat er. Het begon heel wat vroeger! Het gebouw werd opgericht in de periode 1956-58. De eerste cursus “Mijnveegofficier” werd al gegeven in de periode oktober-december 1958. Andere volgden vanaf '59. De school, toen uitsluitend Belgisch, werd officieel geopend in juni 1960 in aanwezigheid van Prins Albert.

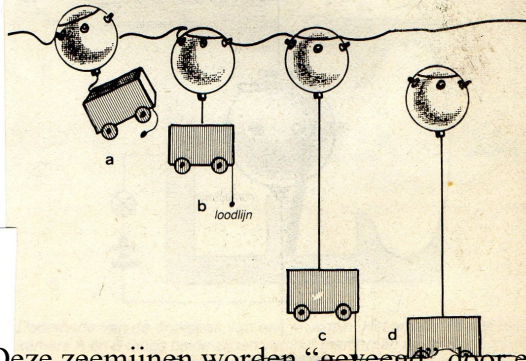
In 1965 werd de school bi-nationaal BE-NL. Later (+- 1989) werd , met Navogelden, achteraan een nieuwe vleugel aangebouwd waar o.m. de “Mine Warfare Simulator” en het “Mine Warfare Gaming System” (voor commando-echelon) hun plaats vonden. Marines van de Navo- en bevriende landen (“Partnerschap voor de Vrede”) krijgen er een opleiding. De laatste 5 jaar deden 33 landen mee!

Praktijk op zee gebeurde vroeger op mijnenvegers . Sedert +- 35 jaar doet men de mijnenbestrijding vooral met mijnenjagers d. w. z. mijnen opsporen en identificeren (met moderne technologische middelen o.m. sonar, onderwatervaartuigjes e.d.), en ze dan vernietigen met een springlading. Zo'n 13 jaar geleden bezocht onze gidsenkring Eguermin met onder meer de “Mijnenzaal” met een collectie oude en nieuwe exemplaren. Op het Domein Raversijde worden ook enkele zeemijnen tentoongesteld.

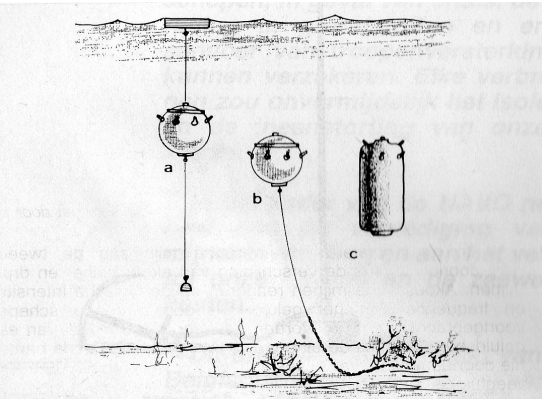
Wellicht is het hier opportuun om voor de (gidsende) leden een **summier** woordje uitleg te verstrekken over deze springtuigen en de manier waarop zij **vroeger** “opgeruimd” werden.

Er zijn contactmijnen en invloedsmijnen. Contactmijnen ontploffen door mechanisch contact wanneer één der “voelhorens” geraakt wordt (meestal door “glasbraak” → chemische reactie → elektrische impuls → ontsteking). Deze mijnen zijn verankerd of drijven (met vlotter) “tussen twee waters”. Er zijn ook nog “kruipende” (horizontaal) en “oscillerende” (op en neer bewegende) mijnen.

Het loodanker is een zinkblok dat uitgerust is met een windas en een loodlijn. De lengte van de loodlijn bepaalt hoe diep de mijn zal komen te liggen. Wanneer de mijn in het water terecht komt (a), viert de windas de verankeringkabel (b), tot wanneer het lood de bodem raakt. Dan blokkeert de windas (c), zodat de mijn op de juiste diepte onder het wateroppervlak getrokken wordt (d).

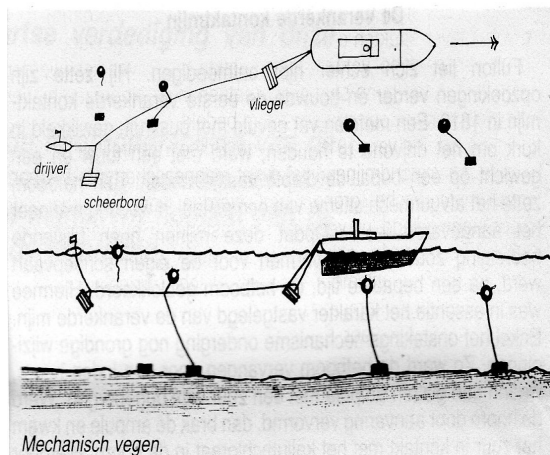

Deze zeemijnen worden "geveegd" door een

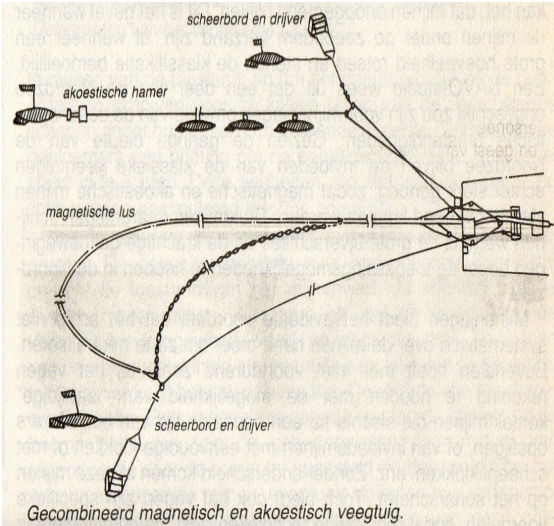

Vrij drijvende mijnen : drijvende mijn met vlotter (a), kruipende mijn (b) en oscillerende mijn (c).

mechanisch systeem (+- geïnspireerd op gesleepte vistuigen met de borden) d.w.z. kabels met (al dan niet explosieve) snijklaauwen die de verankeringkabels doorsnijden. Eens de mijn aan de oppervlakte wordt ze (het veiligst!) door beschieting tot ontploffing gebracht.

Mechanisch vegen.

Gecombineerd magnetisch en akoestisch veegtuig.

Invloedsmijnen ontploffen door toestanden/impulsen veroorzaakt door schepen.

nl. –magnetisch veld (staal , motoren); -- akoestisch (geluid ,trillingen v/d schroef); -- druk (volume/waterverplaatsing). Deze mijnen zijn **meestal** bodemmijnen (en verankerd) en "gelegd" in ondiepe waters. Zij worden bestreden door mijnenvegers die met technische systemen een invloedsveld opwekken, door tuigen die achteraan het schip gesleept worden.

nl. –magnetisch, door elektroden; -- geluidstrillingen (frequentie en intensiteit) met een pneumatische "hamer"; --of door het slepen van een vaartuig/romp, dat/ die door de waterverplaatsing een (groot) schip simuleert.

Om het "vegen" moeilijk te maken zijn er ook "gecombineerde" mijnen (2 systemen/invloeden); tellermechanismen (meermaals invloeden nodig vooraleer te ontploffen); vertraagde wapening of opstijgen, en nog andere duivelse snufjes , tot en met verrassingen bij het eventueel demonteren op het droge!

ARMOE TROEF: "Garnalen hebben ons, kinderen, in leven gehouden!"

Annie Storme

Voor ons was zij "oud mémétje". Wat wisten wij hoe moeilijk haar leven was geweest.

Tot haar dochter, Clothilde, mijn grootmoeder, vroeger vertelde: "Garnalen hebben ons kinderen in leven gehouden...! Mijn moeder, Marie-Louise Coenye, geboren in 1865 te Mariakerke, werd heel vroeg weduwe met 7 kinderen. 13 had ze er in het totaal gekregen, 6 zijn heel vroeg gestorven. Van pensioen was er toen geen sprake. Zij moest zich alleen weten te redden. Haar kinderen waren toen nog vrij jong.

De oudste jongens, Henri en Gustaaf (er waren 6 jongens en 1 meisje), hadden hun lagere school al gedaan en werkten "in de bouw".

Benjamin en zijn andere broers moesten naar de "Borinage" (Henegouwen/Le Pays Noir)."

Onkel Benjamin vertelde: "Ik was toen 8-9 jaar oud en moest mee met de "grote mensen". 's Maandags de vroege trein om 4 uur vanuit Oostende. Ik deed de eerste tijd niets anders dan wenen en roepen naar moeder. Kinderen uit arme gezinnen werkten toen in de koolmijnen, ze waren nodig om in de smalle pijpen te kruipen en dynamietstaven "te placeren".

Maar vanaf 12 jaar bleven wij in Oostende en werkten ook in de bouw. We zijn allemaal metsers geworden. 4 broers waren aan 't front in WOI, ze zijn allen teruggekeerd.

Moeder zorgde voor het dagelijks brood en dit met garnalenvangst. Af en toe werkte zij ook bij boeren, maar dit heel zelden."

"Dag in dag uit was ze op zee met haar steeknet. Haar dochter Clothilde zat op de duinen te kijken hoe haar moeder van golfbreker naar golfbreker trok en maar ophield toen haar mand vol garnalen was.

Bij erg ruwe zee liep Clothilde naar 't hard zand en riep: "Moeder, moeder kom eruit!"

In de winter was het zo koud dat Marie-Louise eerst naast de "buzestoof" moest staan om haar 3-4 rokken te laten ontdooiën voordat ze die kon uittrekken. Ze verkocht de garnalen, zelf gekookt, zelf uitgedaan in hotels en restaurants. Gekleed was ze "op zijn weekdags" met een blauwe schort en 's zondags droeg ze zwart. Ze had door het vele duwen met haar steeknet heel haar leven last van een ontstoken navel. Toen haar dochter, Clothilde, trouwde en naar de Congo ging zorgde Marie-Louise voor de kleinkinderen. Later hield Clothilde "Café des Sports", op de Nieuwpoortsesteenweg, open en woonde "oud mémétje" bij haar in.

Ze had het altijd koud en men zag ze meestal met haar voeten op de "buzestoof".

Ze is 85 jaar oud geworden.

Uitsmijter: een BV over Oostende

Francesca Vanthielen:

"En tijdens Theater aan Zee verblijf ik nog tien dagen in Oostende. Daarna begint het werk weer volop.

Heeft u een favoriete vakantieplek?

"Ik ga vaak naar Oostende. Gewoon omdat ik het de leukste kuststad vind. Vroeger gingen we met mijn ouders vaak met de CM naar Oostende. Na mijn jeugd ben ik er een hele tijd niet meer geweest, maar ondertussen heb ik het herontdekt. Nu trek ik er zowel in de winter als in de zomer vaak met vrienden naartoe. Ik weet niet of er een link is met mijn kindertijd, maar 'ik voel me er thuis'."

Valerie Droeven DS 16.07.2011

Ligt Oostende in de woestijn ?

MORDAN

NATUURVLEES DOBBELAERE
Christinastraat 69 - 8400 OOSTENDE

Tel. 059/50 52 45 - Fax: 059/50 07 85

e-mail: denatuurwinkelmordan@skynet.be

(400 m² verkoopsruimte)

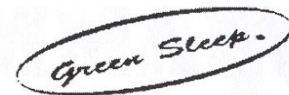
Openingsuren: 9.00 H. - 18.30 H.
Ook op zaterdag. Zondag gesloten

De Natuurlijkste
zaak van de kust!

GREEN SLEEP

100% "NATUURLIJK"
SLAAPCOMFORT
(200 m² toonzaal, 1e verdieping)

Dieetvoeding, VERSE natuur-, vegetarische en biologische voeding.

Hormonenvrij vlees (vzw. Plattelandsontwikkeling)

Voedingssupplementen en sportvoeding. Natuurlijke cosmetica.

150 kruidenpreparaten uit eigen labo!

DESKUNDIG ADVIES VAN 4 PARAMEDICI EN HERBORIST

PRINTEN – PLOTTEN
KOPIEREN – DIGITALISEREN
INBINDEN – LAMINEREN
KANTOORARTIKELEN
STEMPELS – GRAVEERPLATEN

REPRODUX

Heilig Hartlaan 13

8400 OOSTENDE

Tel. 059/70.16.12

Fax 059/80.66.57

e-mail: reprodux@telenet.be

www.reprodux.be

De politiek-religieuze context rond het Beleg van Oostende (6)

Eddy Masschalck

14) Albrecht en Isabella

In 1596 wordt aartshertog Albrecht van Oostenrijk, zoon van keizer Maximiliaan II van Oostenrijk en de zuster van Filips II, infante Maria, naar de Nederlanden gezonden. Hij zal er de functie van gouverneur-generaal overnemen van zijn overleden broer Ernst. Albrecht is kardinaal-aartsbisschop van Toledo en gewezen vicekoning en grootinquisiteur van Portugal. Hij is opgevoed aan het Spaanse hof van Philips II.

Op 11 februari 1596, komt Albrecht te Brussel aan en wordt er feestelijk onthaald. In zijn gevolg bevindt zich ook Filips Willem van Oranje, de oudste zoon van Willem van Oranje, die in 1568 als student door de Spanjaarden uit Leuven was ontvoerd en nu vrijgelaten is.

De Staten van Vlaanderen proberen Albrecht tot een beleg van Oostende te bewegen, maar Albrecht acht Oostende echter moeilijk in te nemen en bovendien heeft hij zijn middelen nodig op andere plaatsen. De ontgoocheling in Brugge en het Vrije is groot.

Op 24 april 1596 verovert Albrecht onverwachts Calais op de Fransen. Daarop is de koningin van Engeland bereid tot een formeel verdrag met Frankrijk en aanvaardt zij de tot nu door niemand erkende Noord-Nederlandse Republiek => het Drievoudig Verbond. Voor het eerst wordt de Republiek door twee vooraanstaande staten als zelfstandige mogendheid behandeld. Engeland en de Republiek zeggen aan Frankrijk militaire steun toe.

Op 2 mei 1598 sluit Frankrijk vrede met Spanje: de Vrede van Vervins. Hiermee komt formeel een einde aan het verbond tussen Frankrijk, Engeland en de Republiek. Spanje geeft Calais terug aan de Fransen en zo komt er een eind aan de vij-

andelijkheden op het zuidelijk front.

Na de val van Calais verwacht Oostende zich aan een beleg. Prins Maurits komt naar Oostende om er persoonlijk de wallen en verschansingen te inspecteren. De versterkingen zijn in niet al te beste staat, er is tevens onvoldoende proviand en munitie. Er volgt een algemene mobilisatie. Soldaten en burgers werken koortsachtig aan de vestingen, de verbreding van de grachten en het klaarmaken van de bastions voor grof geschut. De Staten van Zeeland sturen geschut, munitie, bouwstoffen, werktuigen en levensmiddelen.

Op 19 juni 1596 staat het Spaanse leger plots voor de stadsmuren. Gedurende een 10-tal dagen wordt de vesting zorgvuldig bekeken door de militaire staf. Conclusie: er zijn niet voldoende middelen voorhanden om de stad succesvol te belegeren.

In 1597 regent het klachten over vrijbuiters in de dorpen van Vlaanderen, zelfs al is er contributie betaald. Het verzet tegen de contributies begint sterk te groeien. Het Graafschap Vlaanderen voert bij Albrecht de druk op om Oostende aan te vallen.

In november 1597 trekken Brugse afgevaardigden naar Rijsel en Antwerpen om fondsen vrij te maken voor een beleg.

Begin november 1597 worden vrouwen en kinderen van Oostende naar Zeeland overgeplaatst.

Op 19 november wordt in Oostende een moordaanslag gepleegd op Norris.

In 1597 wordt een doopsgezinde dienstbode, Anna Utenhove, te Brussel levend begraven. Het is de laatste terechtstelling voor ketterij in de Zuidelijke Nederlanden.

Filips besluit de soevereiniteit over de Ne-

derlanden, de 17 provinciën, aan zijn dochter, de infante Isabella-Clara-Eugenia, over te dragen. De koning ziet in de oprichting van een onafhankelijke Nederlandse staat, een middel om de opstandige landsdelen te verzoenen en te verenigen met de veroverde gebieden. Hij wil dat ze huwt met haar volle neef Aartshertog Albrecht. Op 10 september 1597 laat Filips de verloving van Isabella met Albrecht bekendmaken. Hij deelt eveneens mee dat hij haar de Nederlanden schenkt als bruidsschat. De overige gebieden van het Spaanse Rijk worden toegewezen aan Filips III, de oudste zoon van Filips II.

Op 6 mei 1598 ondertekent Filips II de Akte van Afstand die de overdracht van de soevereiniteit over de Nederlanden regelt. Albrecht en Isabella worden landvoogd van de Nederlanden. Maar er zijn ook belangrijke beperkende voorwaarden. Ze staan in feite onder streng toezicht van Spanje. Er is geen vrijheid in religieuze aangelegenheden, men moet het katholicisme trouw blijven. Rebellen en protestantisme moeten verder bestreden worden. Te Antwerpen, Gent, Namen en Kamerijk blijft een beperkt Spaans garnizoen gelegerd.

Op 13 juli legt Albrecht zijn kardinaalsgewaad af.

Voor de plechtigheid op 21 augustus 1598, ter erkenning van Albrecht als landvoogd, worden alle 17 Provinciën uitgenodigd. De plechtigheid gaat door in de grote zaal van het Coudenberg-paleis te Brussel. Maar de banken voorzien voor de zeven noordelijke Provinciën blijven leeg... De ontsteltenis van de aanwezigen wordt nog groter als uit de voorlezing van de stukken blijkt dat de Nederlanden naar Spanje terugkeren indien de aartshertogen kinderloos overlijden. Zo zullen onze gewesten in elk geval in Habsburgse handen blijven, maar de kans op een Nederlandse tak is afhankelijk van de geboorte van een kind.

Op 13 september 1598 overlijdt Filips II. Hij wordt opgevolgd door zijn zoon Filips III. Filips III is geboren uit het vierde huwelijk van Filips II. Filips III regeert tot 1621. Hij is een zwakke koning. Het machtsverval van Spanje zet zich in.

Albrecht verlaat op 14 september 1598 tijdelijk het land om Isabella te huwen. Bij zijn aankomst in Spanje verneemt hij dat zijn vader overleden is. Het huwelijk wordt per procuratie op 15 november 1598 voltrokken. De plechtige inzegening van het huwelijk heeft later plaats, op 18 april 1599. Op 20 augustus 1599 komen ze aan in de Nederlanden en op 5 september doen ze hun Blijde Intrede te Brussel. Ze worden met veel enthousiasme onthaald in verscheidene steden. Tijdens de Blijde Intrede in Gent op 18 januari 1600, wordt een figuur uitgebeeld van een maagd met een pijl in haar voet, voorstellende Vlaanderen met de pijl van Oostende. Albrecht wordt gevraagd de pijl uit te trekken. Enkele dagen later te Kortrijk, krijgen ze een tafereel te zien met een kreupele Belgische Leeuw, omwille van een doorn in zijn poot. Albrecht wordt gevraagd de pijl uit te trekken en de doorn te verwijderen.

Tijdens de zittingen van de Staten-Generaal der Zuidelijke Nederlanden, zomer 1600, wordt er nog eens aangedrongen op een beleg van Oostende. Albrecht vreest dat Vlaanderen zich bij de Republiek zal aansluiten als hij niet in staat is de nodige bescherming te bieden.

15) Herziening van Nonsuch

De opstandige provincies hebben zich nu tot een door het calvinisme gedomineerde Republiek ontwikkeld en worden als onafhankelijke staat erkend door Engeland, Frankrijk en Duitse vorsten. Door de successen van de Staten vermindert voor Engeland het gevaar van een Spaanse aanval op Engeland. Nu kunnen de Engelsen hun financiële verplichtingen tengevolge van het Verdrag van Nonsuch ook wat afbouwen.

In augustus 1598 wordt het verdrag herzien. De hernegotiatie beëindigt de financiële verplichtingen van de Koningin, vermindert de Engelse participatie in de Raad van State tot één vertegenwoordiger, en voorziet in de terugbetaling door de Staten van een totaal bedrag van £800,000, waarvan de helft te betalen in jaarlijkse betalingen van £30,000, de andere helft na het

sluiten van vrede.

De herziening betekent de pragmatische erkenning van gewijzigde omstandigheden. Engeland kan zich nu terugtrekken van actieve deelname in de campagnes van de Staten, zonder daarom de banden door te knippen.

Elisabeth gaat voort met het gebruiken van de Engelse troepen in de Nederlanden als een pool in het geval van nood voor andere campagnes. Francis Vere acteert als een efficiënt tussenpersoon bij het regelen van troepentransporten tussen Engeland en de Nederlanden.

16) De kring rond Oostende **sluit zich**

Gezien de talrijke plundertochten vanuit Oostende naar het Vlaamse platteland vragen de Vier Leden van Vlaanderen (Gent, Brugge, Ieper, het Brugse Vrije) in 1598 aan het centrale gezag te Brussel, de toestemming om een reeks forten op te trekken rond Oostende om de stad te isoleren. In maart 1599 besluiten de Staten Van Vlaanderen Oostende met drie forten in te sluiten, op eigen kosten. Men rekent dat er 5000 man zal nodig zijn voor het opbouwen en 2400 voor het bewaken van de forten. Op 28 en 29 mei 1599 is Rivas met drie landmeters in de omgeving van Oostende om geschikte locaties te zoeken. Op 11 juni worden de voorstellen door de aartshertogen aanvaard. Er wordt beloofd dat Vlaanderen van verdere lasten zal gespaard blijven tijdens de komende bouwcampagne.

Op 15 juli 1599 heeft de eerste aanbesteding plaats, nl voor het fort Sint-Clara ten zuiden van Oostende. Begin augustus wordt gestart met de bouw.

Op 15 augustus wordt de Engelse buitenschans Sint-Catharina ten zuidwesten van Oostende (door de koninklijke troepen ook Grooten Dorst genoemd omdat het toen erg warm was) door Rivas veroverd, zodat men er het Sint-Isabella fort kan bouwen.

In oktober wordt begonnen met de bouw van het fort Sint-Albertus (niet in het oorspronkelijke plan begrepen). De bedoeling

van het fort Sint-Albertus is de weg naar Nieuwpoort langs strand en duinen af te snijden. Eind januari 1600 is dit fort afgewerkt.

Op 8 november 1599 wordt door de Staten van Vlaanderen een kanaal aanbesteed dat het fort van Bredene met de vaart Plassendale-Brugge verbindt. Daardoor ontstaat er verbinding met Brugge en Nieuwpoort om de aanvoer van bouwmaterialen, munitie en levensmiddelen te vergemakkelijken.

Op 1 december 1599 wordt er gestart met de bouw van het fort van Bredene (het 'Oosterfort'). Op kerstdag 1599 is het reeds grotendeels afgewerkt. Vanuit Plassendale wordt een nieuw kanaal gegraven om het fort van Bredene van zwaar oorlogsmateriaal te kunnen voorzien.

Om het gat te dichten tussen de forten van Bredene en Sint-Clara wordt op 15 januari 1600 fort Sint-Michiel ('Colombaye') aanbesteed en nog eens drie schansen tussen Bredene en Colombaye.

Al die forten worden met elkaar verbonden door wegen en dijken die in een wijde boog omheen de stad lopen.

Norris vraagt om ontslagen te worden uit zijn functie. Op 7 januari 1600 verlenen de Staten-Generaal aan Norris toestemming om Oostende te verlaten. Hij keert terug naar Engeland. Hij wordt opgevolgd, voor het eerst niet door een Engelsman maar door een Hollandse edelman, de heer van Cruyningen.

In 1600 is Oostende een van de meest versterkte steden van Europa. Een indrukwekkende dubbele gordel van bastions en ravelijnen beschermt de stad. Deze gordel is op zijn beurt omgeven door grachten en beken die zelfs bij eb voldoende water bevatten, zodanig dat een snelle opmars van de vijand zeer moeilijk is. Oostende is een vrijwel oninneembaar eiland.

De Spanjaarden hebben de stad door een dubbele keten van forten geïsoleerd van Vlaanderen. De buitenste kring bestaat onder andere uit de forten van Blankenberge, Oudenburg, Plassendale, Snaaskerke.

In de twee fortenketens legerd er in totaal een vierduizend man. De bevoorrading van de garnizoenen is ten laste van de omliggende dorpen. Als de bezettingstroepen hun soldij niet krijgen, beginnen ook zij de

streek te beroven.

10 april 1600 klaagt het platteland over de zware last die de garnizoenen rond Oostende met zich meebrengen en vragen een beleg van Oostende.

In augustus 1600 wordt het betalen van contributies streng verboden. Geen enkele Oostendse vrijbouter of garnizoenssoldaat heeft nu nog het lef om te gaan plunderen.

17) Nieuwpoort 1600

De havens van Nieuwpoort en Duinkerken zijn sinds 1583 in Spaanse handen. De Staten hebben een weinig efficiënte blokkadevloot voor die havens. Het optreden van de koninklijke vloot en van Duinkerke kapers zijn erg schadelijk voor de Hollandse en Zeeuwse koopvaardischepen. Ook de visvangst en dus de bevoorrading van de bevolking is bedreigd. Door de verovering van Nieuwpoort en Duinkerken zouden er ook blokkadeschepen vrijkomen om Sluis en zijn Spaanse galeien aan banden te leggen. De contributies in Vlaanderen zouden fel uitgebreid kunnen worden. Duinkerken zou ook kunnen dienen als wisselmunt om de aanzienlijke Staatse oorlogsschuld aan Engeland verder af te bouwen.

De Staten-Generaal beslist om een troepenmacht aan land te zetten te Oostende, de blokkade rond Oostende te doorbreken en dan westwaarts langs het strand op te rukken om Nieuwpoort te neutraliseren en dan Duinkerken te veroveren. Maurits gehoorzaamt met veel tegenzin. De aanvoerlijnen zijn te lang en hij zou door de Spaanse troepen kunnen ingesloten worden want in Sluis en Brugge liggen belangrijke Spaanse garnizoenen.

De Staten-Generaal rekenen erop dat een massale inzet de doorslag zal geven. De logistieke prestatie van de Republiek, meer dan 11.000 man en 3.000 ruiters, dwingt inderdaad bewondering af. Francis Vere en zijn Engelse soldaten bevinden zich eveneens onder het krijgsvolk. De vloot voor transport en begeleiding telt meer dan 1300 schepen. Maurits van Nassau heeft de militaire leiding. De Staten-Generaal zal, onder leiding van landsadvocaat Johan

Van Oldenbarnevelt, de hele operatie sturen vanuit Oostende.

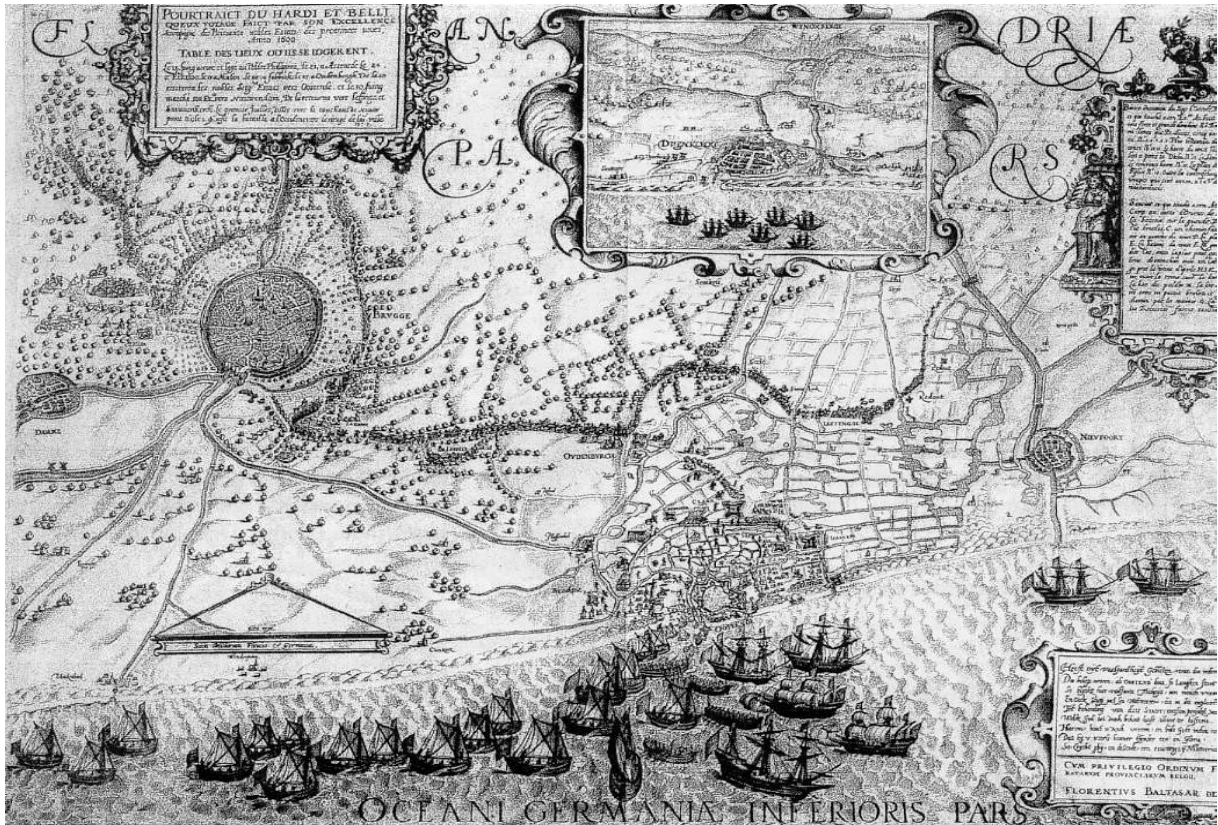
Het startsein moest gegeven worden op 18 juni 1600. Maar het schema komt onder druk. Door harde tegenwind kan de vloot niet uitvaren. Er wordt beslist om op 21 juni 1600 in Zeeuws-Vlaanderen, ter hoogte van Philippine, te landen en over land op te rukken via Eeklo, Brugge en Oudenburg. Het verrassingseffect gaat volledig verloren. Hoe zou de geschiedenis verlopen zijn indien er in deze periode geen storm geweest was???

Rond Oostende worden enkele forten, onder meer Oudenburg, veroverd. Ten westen van Oostende wordt op 28 juni het strategisch belangrijke fort Albertus na zware gevechten ingenomen. Op 1 juli komt het leger aan te Nieuwpoort. Diezelfde dag Het Spaanse leger telt ongeveer 3.000 gesneuvelden en 700 gevangenen. Bij het Staatse leger zijn er ongeveer 1.000 doden en 700 gewonden, onder meer Francis Vere is zwaar gewond.

Op 6 juli slaat het Staatse leger alsnog het beleg van Nieuwpoort. Het regenweer, de inundaties en het verzet van de belegerden, doen Maurits op 15 juli besluiten om het beleg op te breken en zich naar Oostende terug te trekken. Het fort Albertus wordt veroverd en opgeblazen. Een poging om het fort Isabella in te nemen mislukt.

Op 18 juli heeft Maurits te Oostende een onderhoud met Johan van Oldenbarnevelt en vertegenwoordigers van de Staten-Generaal. De hoop op een succesvolle verovering van de Vlaamse kust is verdwenen. Men besluit het Staatse leger via Oostende in te schepen en terug te keren naar Zeeland. Op 30 juli is de evacuatie voltooid. Een garnizoen van 4000 man blijft achter in Oostende in het vooruitzicht van een beleg.

De hele campagne heeft handenvol geld gekost en niets concreet opgeleverd. Strategisch is de veldtocht in Vlaanderen een volledige mislukking. Nochtans weet Maurits heel wat roem te halen uit zijn overwinning te Nieuwpoort. Prenten van de slag verbreiden de roem van Maurits en de Republiek in binnen- en buitenland. Ook

Afbeelding 4: De Tocht door Vlaanderen: 'Pourtraict du hardi et belliqueux voyage fait par son excellence, accompagné des puissants nobles Estats des Provinces Unies, Anno 1600'. Gravure Florentius Balthasar Delphensis (van Berckenrode), 1600. Brussel, Algemeen Rijksarchief, Kaarten en Plans, inventaris 454. Privéverzameling auteur.

varen honderd Staatse schepen met proviand en munitie de haven van Nieuwpoort binnen. Maar, eveneens op 1 juli krijgt Maurits bericht dat Albrecht met een grote troepenmacht naar Nieuwpoort onderweg is.

De snelheid van optreden van het koninklijke leger is enorm. Al op 30 juni bereikt een leger van ruim 10.000 man voetvolk en 2000 man cavalerie, Brugge. Op 1 juli worden de forten van Oudenburg, Snaaskerke, Plassendale en Bredene heroverd. Het Staatse leger behoudt enkel nog het fort Albertus. Bij een poging de Spaanse opmars te vertragen sneuvelen van de Staatse achterhoede te Mariakerke, achthonderd soldaten.

Maurits maakt van een rustpauze aan Spaanse zijde gebruik om zijn leger in slagorde op te stellen op het strand aan de oostzijde van de IJzermondung.

Maurits beschikt er nog over 10.000 man infanterie en 1200 ruiters. De aartshertog beschikt over 8000 man en 1600 ruiters. De voorste linie van het Staatse leger staat onder bevel van Sir Francis Vere.

Op 2 juli 1600 geeft Albrecht het bevel tot de aanval. Er wordt hevige strijd geleverd met bloedige lijf-aan-lijf gevechten. Het is vloed, de ruimte op het strand is zeer beperkt. De grootste krachtinspanning komt in de duinen te liggen. Dankzij het oordeelkundig inzetten van reserves en het overwicht van zijn ruitery behaalt Maurits na een drie uur durende strijd in de duinen van Nieuwpoort zijn beroemdste overwinning.

Albrecht ontkomt, maar zijn prachtig paard wordt oorlogstroofee. Maurits laat zich zittend op het paard portretteren.

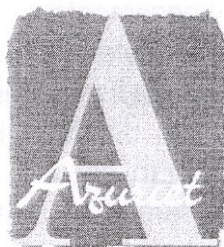
vandaag nog staat in Nederland de Slag bij Nieuwpoort in hoog aanzien.

(wordt vervolgd)

GENIET MET AZURIET!

Reisbureau voor alle touroperators,
vlieg-, trein-, bootticketten.

*Waar service en dienstbaarheid
geen ijdel woord is!*

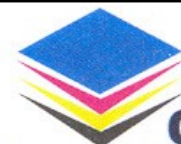
REIZEN

Torhoutsesteenweg 449
Hoek Kastanjelaan
8400 Oostende
Tel. 059 51 49 51

Openingsuren

*Maandag, dinsdag, woensdag, donderdag en
vrijdag: 9 tot 12 en 14 tot 18 uur.*

Zaterdag: 9.30 tot 12 uur.

Grafisch Bedrijf
LAMMAING BVBA
Wij geven vorm aan uw identiteit.

Industriezone 2
Zandvoordeschorredijkstr., 14
8400 Oostende
T.059 70 71 23
F.059 80 45 79
print@lammaing.com
www.lammaing.com

Waar komt het woord “dukdale” vandaan?

Een **dukdale** is een in het vaarwater staande zware paal of constructie waar vaartuigen aan vastgelegd kunnen worden. (op de foto links een “uitgerokken” versie)

Een dukdale was van oudsher een constructie van meestal vier houten palen of een staketsel voor een riversplitsing, brug of sluis. Een dukdale staat vaak aan het begin van het remmingwerk. Remming dient om schepen zonder schade aan het kunstwerk of averij aan het schip de versmalling van de waterweg in te geleiden. Het kan ook gebruikt worden om een schip aan af te meren.

Tegenwoordig is het niet meer noodzakelijk dat hout wordt gebruikt voor de constructie. Een dukdale kan ook van één of meer stalen buizen zijn gemaakt.

Een dukdale kan worden omschreven als zijnde een compact remmingwerk, bestaande uit palen, die onderling zijn verbonden en van bolders zijn voorzien.

De term is waarschijnlijk een verbastering van *duque de Alva* ofwel diens Franse naam *le Duc d'Alve* (Hertog van Alva). Tijdens de Tachtigjarige Oorlog gooiden de watergeuzen o.a. in Den Briel (tegenwoordig Brielle) hun trossen om de meerpalen en riepen daarbij *duc d'Albe* omdat zij ook graag de strop om de nek van deze hertog wilden gooien. Zo ontstond het begrip dukdale.

Een andere etymologische verklaring is dat deze staketsels even onverzettelijk zouden zijn als de Inquisitie, in Vlaanderen verpersoonlijkt door de Hertog van Alva = le Duc d'Alve, bijgenaamd 'De ijzeren Hertog'.

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Dukdale>

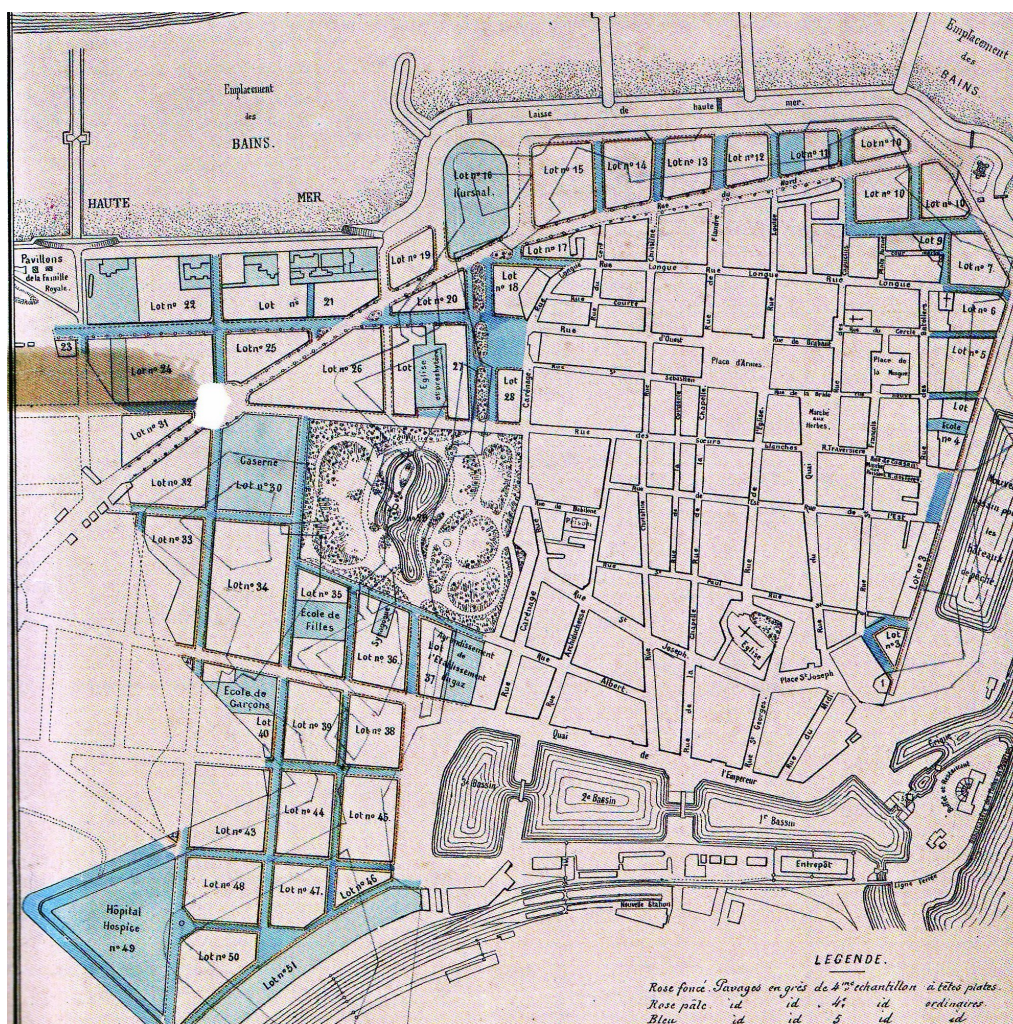

+/- 130 jaar oude zijgevelreclame ontdekt!

Dirk Beirens

Door de nationale afschaffing van de stadsbelasting op de invoer van goederen en de opheffing van het vestingstatuut kon Oostende zich **tussen 1865 & 1875** bevrijden uit het korset van wallen, muren en grachten.

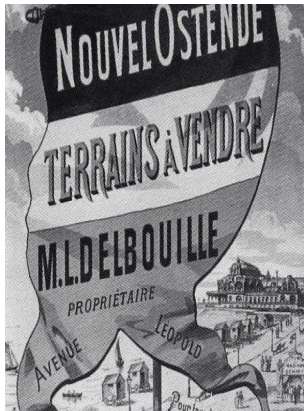
De vrijgekomen domaniale (= van de staat) gronden werden in één concessie te koop aangeboden door de Belgische Staat: 36 ha 263 a en 69 ca verdeeld over 54 genummerde loten (met een deel van de opbrengst zou de fortengordel rond Antwerpen betaald worden). Van die 36ha werd ongeveer 14ha voorbehouden voor de overheid (nieuw kursaal op blok 16, hospitaal, school ..), zodat er uiteindelijk 22ha kon verkocht worden.

Uitbreidingsplan Oostende 1873 (SAO: KP/GO86) met aanduiding oude vesten, bouwgronden van particulieren, genummerde loten staatsgrond, bestaande gebouwen en voorbehouden terreinen. In: Olivier Delbaere, Stedenatlas Oostende, Oostendse Historische Publicaties 9, Stadsarchief Oostende, 2002.

Notaris Delbouille haalde in **1874** de concessie binnen met een bod van 1,5 miljoen francs, hij was dus de eerste Oostendse projectontwikkelaar.

Ondanks die betrachtingen van Delbouille om zijn verkaveling zo aantrekkelijk mogelijk te maken, kwam de verkoop dus slechts traag op dreef. We moeten er ook rekening mee houden dat de verkoop van start ging in een neergaande fase van de conjunctuur. Zo was er op 30 september 1878 slechts 54.323 m² verkocht, op vier jaar tijd dus amper één vierde van de totale grond.

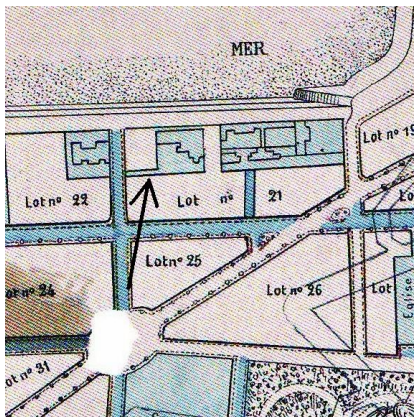

Delbouille (+1897) maakte overal reclame om "zijn" blokken te kunnen verkopen, o.a. door prospectussen uit te geven en **geschilderde** reclame op zijgevels.

Van die geschilderde zijgevelreclame heb ik nog **drie restanten** gezien. De tekst was telkens dezelfde:

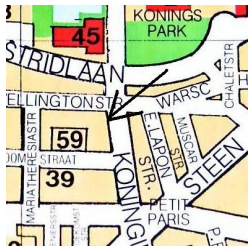
“TERRAINS à VENDRE
S’ADRESSER à Mr DELBOUILLE
AVENUE LEOPOLD 10”

De eerste heeft wijlen gids Jean Pottiez me gesignaleerd toen in de (vóór WO I de Wenenstraat) Kimmelbergstraat 23, na afbraak de zijgevel richting Koningstraat vrij kwam van “Flandre -Villa”, een pand dat door M.B. beschermd werd in 2003.

Doorheen plastic en houten latten heen is de (aangedikte) tekst duidelijk leesbaar (zie pijl op detail plan Delbouille, blok nr. 21); ik nam de foto in **april 1997**.

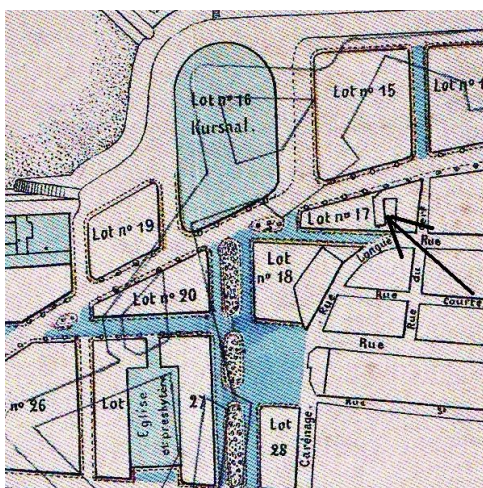

Vervolgens zag ik met pijn in het erfgoedhart hoe belle époquevilla “Les Cygnes”, (1900) voormalig restaurant en op het einde een voedingszaak in de Koninginnelaan 21 (naast het hoekgebouw Wellingtonstraat, kant bibliotheek) tegen de vlakte ging. Net voor de laatste afbraakfase stelde ik vast dat het prachtige muurmozaïek “De zwanen” in de inkom van het gebouw verwijderd was. Daaronder zat jarenlang verborgen de geschilderde reclame van Delbouille (zie pijl en verduidelijkte tekst-

fragmenten) aangebracht op de zijgevel van het nog steeds bestaande eclectische pand op nr. 23. By the way de muurmozaïek kreeg een plaats in de inkomhal van het vervangende appartementsgebouw. **Foto mei 2003.**

Vorig jaar (2010) ontdekte ik een der- de tekst in de Langestraat-uitgaansbuurt. Op het plan van 1873 gesitueerd in blok 107 (zie detail).

Naast Musicbar Lafayette, Langestraat 12 (nr. 2 op de nieuwe wandeling “Erfgoed met smaak” van Toerisme Oostende i.s.m. Dement vzw) vind je op **nr. 10** de “**COPADOR**” bekend voor zijn “apero, coffee &

drinks + groovy music”. Uitbaatster Anja

Snauwaert (0476 876 474 / info@copador.be) wilde aanvankelijk de “Delbouille”-muur (kant nr. 10) renoveren, maar besloot hem zo te laten, toen ze het verhaal uit de 19de eeuw hoorde. **Fantastisch! Ondersteun haar beslissing met een bezoekje en een drankje!!!**

BRON “Delbouille” = Marc Constandt, Delbouille en Dujardin, twee pioniers van het

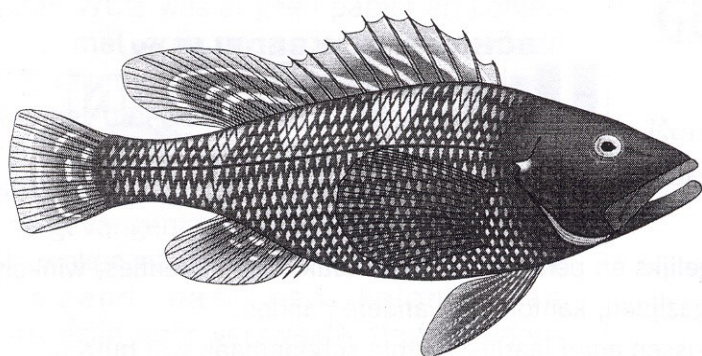

Oostends toerisme, Marc Van de Wiele, Brugge, 1981.

ZEEVIS GROOT- EN KLEINHANDEL

***Van Haudt Patrick -
Van de Wynckel Christa***

Vismijn 107 - 8400 Oostende
Delphin Depuydtstraat 8 - 8470 Gistel
Tel. Vismijn (059) 32 19 95 - Fax (059) 33 19 95

OPENINGSUREN

Maandag - Dinsdag - Woensdag 8 - 16u

Donderdag: 8 - 13u

Vrijdag: 8 - 16u

Zaterdag: 8 - 13u

Zondag: Sluitingsdag

Op feestdagen open tot de middag